

A BÁNYÁSZ

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre 12 K. || Félévre
Negyedévre 3 K.
HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

6 K.

Felolós szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., (Belváros) Molnár-u. 33. II. em.
TELEFON 108-00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Szobrot Böckh Jánosnak!

A magyar bányásztársadalom méltó büszkesége volt és leszen nagysuri Böckh János.

Tetőtől-talpig bányász-ember volt abban a korban, amikor a magyar bányászvilág első evolúciója kezdődött. Nagy koncepcióju, hatalmas elme volt, széles perspektívája nyomban látta, hogy a magyar bányászat a kézenfekvő üzleti előnyök láttán fellendül és biztos fejlődésnek indul. És Böckh János felcsapott geológusnak. Geológus lett, hogy felkutátva hazánkat, nagy tudásával, bölcs előrelátásával új és új kincseit tárja fel ennek a Kanaánnak.

Ki volt Böckh János? Kell-e, lehet-e ezt részletezni? Böckh János a nagyok, a legelsőek közül való, akit méltán illet meg hely a magyar Pantheonban.

Magyar bányászok, kik a föld mélyét kutatjátok; kohászok, kiknek ő szerezte meg a munkátokhoz való anyagot; gyárosok, iparosok, kik neki köszönhetitek, hogy hazánk adhatja a munkátok folytatásához való nyers anyagot; de főképen vállalati igazgatók: ragadjátok meg az alkalmat és Böckh János emlékében mutassátok ki becsüléseteket, tiszteleteket az egész magyar bányásztársadalom iránt — egyszerre a bányászat minden ága — és a geológia iránt, melynek hasznát ti veszitek.

Szobor hirdesse Böckh Jánosnak, ennek a nemesszívü, gyermeki kedélyü, aranyembernek emlékét hazánkban! A külföldi, ki idejön megismerni a magyar bányászat európai kulturfokát, lássa, hogy van nagy emberünk, ki e téren maradandót alkotott és akit megbecsült munkájáért a hálás utókor. Az élő nemzedékek pedig merítsenek ösztönzést a szobor láttára, lelkesüljenek fel, mert hiszen saját munkájuk elismerésének hangos hirdetője Böckh Jánosnak a szobra.

Művészi alkotás hirdesse Böckh Jánosnak, ennek a puritán embernek, ennek az egész férfiuinak emlékét!

Seregeljetek össze mindannyian, kiknek

bármilyen közötök is van a bányászathoz. Ne haladjatok el közömbösen ezen akció mellett, mert a nép, mely nagyjait meg nem becsüli, nem becsüli meg önmagát. Adjátok össze és örömmel adjátok össze filléreteket és forintjaitokat, hogy mennél előbb ott álljon az a szobor, Böckh János szobra, akinek példája klasszikusan jelképezi a magyar bányász bámulatra méltó nemes jellemét: tudja, hol a kincs, rajta tapos; ő maga mégis az ő tiszta egyszerűségében, megelégedetten, nyugodt lelkiismerettel él és kötelességtudással utolsó lehelletéig dolgozik. Ő a vir integer, scelerisque purus.

Ennek az eszmének, ennek a nemes bányászjellemnek megtestesítője Böckh János. Hirdesse mielőbb egyszerű emlékmű az ő nemes emlékezetét!

*

A „Magyarhoni Földtani Társulat“ a következő felhívását a legmelegebben ajánljuk megszívlelésre.

Felhívás és Kérelem!

Másfélve elmúlt, hogy nagysuri Böckh János, a magyar geológusok vezére és a magyar királyi Földtani Intézetnek 26 éven át nagyérdemü igazgatója örökre eltávozott körünkől.

Böckh János tulajdonkép bányász volt, aki már fiatal korában belátván a földtannak a bányászatra való fontosságát, a rokon geológusi pályára lépett át.

Negyven évi lankadatlan munkássága, nagy tudása és tehetsége a magyar földtani tudományokban korszakot alkot. Mert nemcsak hogy magasra fejlesztette a m. kir. Földtani Intézetet, hanem hazánkban úgy a tudományos, mint a gyakorlati élet terén is kitünő munkása volt. Példás életében önzetlenségeért, kifogástalan jelleméért és jóságáért általános tiszteletben és szeretetben részesült. Mindezekért méltán megérdemli, hogy emlékét megörökítsük és hogy Böckh János mellszobra a magyar királyi Földtani Intézetet diszítse.

Kérjük erre szives adományát!

Az adományokat a Földtani Közlöny hasábjain nyilvánosan nyugtatjuk.

Kelt Budapesten, a Magyarhoni Földtani Társulat 1911. februárius hó 8-án tartott közgyűlése alkalmából.

Andreics János

min. tan., az állami szénbányák központi igazgatója;

Bischitz Béla dr

„A Bánya“ szerkesztője és tulajdonosa;

Borbély Lajos

a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvtárs. műszaki vezérigazgatója;

Chorin Ferenc dr

főrendiházi tag, a Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat elnöke;

Darányi Ignác dr

V. B. T. T., a Földtani Társulat tiszteleti tagja;

Farbaky István

miniszteri tanácsos;

Hermann Miksa

főbányatanácsos, selmebányai főiskolai tanár;

Hevesy Lajos

udvari tanácsos, a Felsőmagyarországi Bánya és Kohómű Részvénytárs. vezérigazgatója;

Horusitzky Henrik

földtani intézeti osztálygeológus;

Hosvay Lajos dr

udvari tanácsos, műegyetemi tanár, a kir. magy. Természettudományi Társulat főtitkára;

Koch Antal dr

egyetemi tanár, a Földt. Társ. tiszteletbeli tagja;

Litschauer Lajos

az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület titkára;

Lóczy Lajos dr

egyetemi tanár, a m. k. Földtani Intézet igazgatója;

Mattyasovszky Jakab

geológus és pécsi gyártulajdonos;

Mály Sándor

miniszteri tanácsos, az állami bányászati osztály főnöke;

Pály Mór dr

földtani intézeti főgeológus;

Semsey Andor dr

főrendiházi tag, nagybirtokos és a Földtani Társulat tiszteleti tagja;

Telegdi-Róth Lajos

főbányatanácsos és főgeológus;

Teleki Géza gróf

V. B. T. T. az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület elnöke;

Veith Béla

udvari tanácsos, a szab. Osztrák-Magyar Vasutttársaság magyarországi igazgatója;

Zsigmondy Árpád

bányamérnök;

Zsigmondy Béla

mérnök.

A Magyarhoni Földtani Társulat elnöksége és választmánya nevében:

Szontagh Tamás dr

másodelnök;

Schafarzik Ferenc dr

elnök.

Papp Károly dr

titkár.

*

Adományok lapunkhoz is beküldhetők és ezt nyilvánosan nyugtazzuk.

A Dräger-féle Pulmotor!

Ismételten megemlékeztünk erről, a mentések terén mindinkább nagyobb és nagyobb szerepet játszó készülékről. Most ismét újabb adatok jutottak tudomásunkra, a melyek a „Pulmotor“ kiválóságát igazolják.

Az egyik bizonyítvány a Recklinghauseni királyi ipari felügyelőségtől származik, mely hivatalos okmány a következőket mondja: „Egy munkás leszállt egy ammonimusufát gyár telítőjébe, hogy abban javítási munkákat eszközöljön. A telítő alsó részében azonban szén-sav gyűlt össze, mely a munkást csakhamar elkábította. Két társa, a ki önfeláldozóan sietett segítségére, szintén szerencsétlenül járt, a szén-sav őket is leterítette.

A legutoljára elkábult munkást vették először kezelés alá a Pulmotorral; félóra múlva már szabályosan lélekezett. A másik társánál mesterséges lélekezést alkalmaztak, kézmozgást stb. a Pulmotor igénybevétele nélkül; szintén életre kelt.

Az először elkábult munkásnál csak $\frac{3}{4}$ óra múlva alkalmazhatták a készüléket, de dacára ennek másfél óra múlva már az is lélekezett.

A második bizonyítvány a Riedorfi hatóságtól származik és a következőket mondja: Az itteni tűzoltóságnak mindeddig 12 esetben nyílt alkalma a Pulmotort alkalmazni; a mérgezéseket világító gáz, füst vagy más okok idézték elő. Leszámítva néhány esetet, a melyekben a halál már beállott, sikerült a szerencsétlenül járt egyéneket életre kelteni. De különösen érdekes és hatásos volt a Pulmotor működése a következő két esetben. 1) 1910 nov. havában az Emsersstrasse 78. számú házában egyik félreeső helyén tűz támadt; a padlózat, papiros és ruhafoszlányok fogtak tüzet a mi szokatlanul nagy füstöt fejlesztett. A tűz olyképen keletkezett, hogy a szülők távollétében a gyermekek gyufával játszottak. Két gyermeket a szomszédok mentettek meg a folyosón — a szobát a szülők bezárták — míg a harmadikra csak hosszas keresgélés után adták rá a tűzoltók a félreeső helyen, mint arccal a földre bukva mozdulatlanul feküdt. A fulladás oly nagymérvű volt, hogy teljesen élettelennek látszott. Szemei fénytelenek voltak, ajkai megkékültek; ezenfelül kezeit, arcát égési sebek borították. De működni kezdett a Pulmotor s egy fél óra múlva beállt a természetes lélekezés; a Pulmotorral való lélekezést a kör-

Eredeti FREDIT CSAPÁGYFÉMEKET minden célnak megfelelő minőségekben gyárt kizárólag az:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

házba való szállítás közben is folytatták, úgyhogy teljesen öntudatnál volt már, mikor ott letették.

2. A második érdekes eset ez év január havában történt az Erkstrasse 22/25. szám alatti tűzörségnél. Egy itteni orvos hozott ide egy négy éves leánykát, a kinek elcserélt és romlott orvosságot adtak be. A kicsike már teljesen élettelennek látszott, arca halott-szinű, szemei megtörtek, ajkai kékek s lélegzését és érverését már nem lehetett érezni. Megkísérelték a Pulmotor alkalmazását és hosszas mesterséges lélegzés után lassan-lassan élet és szín támadt a leánykában, úgyhogy a további kezelés végett kórházba szállit-hatták.

HAZAI HIREK.

Bányászok a pénzügyminiszternél.

A pestvidéki bányamunkások erős mozgalmat indítottak a társláda intézménye által rájuk rótt terhek és sérelmek miatt. Legutóbb több mint három ezren jöttek össze a teendők megbeszélése céljából. Memorandumot dolgoztak ki és elhatározták, hogy azt küldöttségileg nyújtják át a pénzügyminiszternél. És ezt fogantatosították is. A bányászok küldöttsége megjelent Lukács László pénzügyminiszternél és a következő memorandumot nyújtotta át:

Mint a cs. kir. szabadalmazott dunagőzhajós-társaság bányáinak alkalmazottai, tagjai vagyunk a pécsvidéki bányakerület társládájának, amelynek föla-data, hogy a munkásokról betegség és halál esetén, valamint azok nyugdíjazásáról gondoskodjék.

E társláda alapszabályai 1895-ben készültek, mégis már elavultak és semmi tekintetben nem felelnek meg egy modern alapon álló szociálpolitikai intézménynek.

Az ország más bányatársaságainál is a társládák helyzete ugyanilyen, sőt sok tekintetben még rosszabb. Hiányzik közöttük mindennemű összeköttetés, a társládák nélkülöznek minden törvényes biztosítékot, hogy betegség, baleset és halál esetén a bányász-munkásokról gondoskodhassanak.

1907. XIX. törvénycikk elrendelte az ország ipari munkásságának betegség és baleset ellen való biztosítását. Ez a törvény kiterjed a bányatársaságok azon munkásaira is, akik nem kötelesek társládákhoz csatlakozni, a társládákat azonban kivonták az Országos Betegségélyező és Balesetbiztosító Pénztár hatásköre alól, valószínűleg abból az egyetlen okból, hogy ezt a kérdést egy általános modern bányatörvény megbeszélésénél szabályozzák.

Amikor 1910. májusában egy bányamunkás-küldöttség tisztelgeti méltóságodnál, volt oly szives ugyanilyen irányban nyilatkozni és kijelentette, hogy mihelyt lehet, az országgyűlés elé egy idevonatkozó javaslatot fog terjeszteni. Azóta kilenc hónap múlt el, az országgyűlés munkaképes és munkára hajlandó, a társládákra nézve azonban még nem készült el törvény. Ezért bátorkodunk nagyméltóságodat arra figyelmeztetni, hogy a jelenlegi állapotok tarthatatlanok, azokat elhalszthatatlanul rendezni kell; hogy a Magyarorszgon dolgozó 70 ezer bányamunkás érdeke megköveteli, miszerint hozzájárassanak a társládák szociális szabályozásához, hogy a haladást ezen a téren se hátráltassák.

Engedje meg nagyméltóságod, hogy röviden körvonalazzuk, miként tartjuk szükségesnek a társládák szabályozását, amit nagyméltóságod is hivatottnak tart arra, hogy az összes bányamunkások szociális biztosí-

tását szabályozza, hogy azzal a bányamunkások között levő jogosult nyugtalanságot megszüntessük.

1. A nyugdíjpénztárt el kell választani a betegsegélyező és balesetbiztosító pénztártól.

2. Az összes bányatársaságok részére kötelező a társládák megalakítása, amelyek az egész országban központosítandók, hogy a munkahelyét megváltoztató bányász új munkahelyén is továbbra birtokában legyen azoknak a jogoknak, amelyeket régi helyén megszerzett.

3. A társládák főtartásának terheit a munkások és a bányatársaságok közösen viselik, mégpedig úgy, hogy a járulékok felét a munkások, a másik felét pedig a bányatársaságok fizetik.

4. Baleset esetén a bányamunkásoknak legalább ugyanazt a kárpótlást kell biztosítani, amelyet az 1907. XIX. törvénycikk az ipari munkásoknak biztosít. Mindamelllett a bányamunkások csekély munkabére mellett teljes munkaképtelenség esetén 60 százaléka helyett 75 százaléka legyen fizetendő.

5. A társládáknál a bányamunkásoknak teljes autonómia biztosítandó, esetleges föllebbezések elinté-zése céljából pedig választott bíróság alakítandó.

6. Az állampénztár bizonyos összeggel támogassa az összes társládákat.

Azt hisszük, egész határozottan állithatjuk, hogy nagyméltóságod nem zárkózik el a jogos előterjesztések elől, ami arra késztet bennünket, hogy ismételten arra kérjük nagyméltóságodat, hogy egy ilyen törvény-javaslat mielőbbi előterjesztéséről intézkedjék.

A miniszter a parlamentben fogadta a küldöttséget. Utalt nagymérvű elfoglaltságára, de kijelentette, hogy mihelyt a parlamenti viszonyok megengedik, a legbelterjesebben fog foglalkozni a memorandumban felhozott kérdésekkel.

Esküvők. Vasárnap délután Fekete Lajos m. kir. bányamérnök kelt egybe Radó Pál főerdő-mérnök leányával, Irénkével. — Riegel Vilmos brennbergi bányavezető nagyműveltségű, bájos leányát, Margitot február hó 26-án vezette oltár-hoz Janovszky Hubert hadnagy a cs. és kir. 75-ik gyalogezredben. Az esküvő a brennbergi kápolnában ment végbe, melyet erre az alkalomra Fofonka soproni műkertész valóságos tündéri virágligetté varázsolt át.

Halálozás. Knezovits Adolf bányaszámvevő, mult hó 26-án, 62 éves korában, Diósgyőrött elhunyt. Knezovits a régi selmeci bányász társadalomnak volt kedves, közszeretnek örvendő embere.

Szerencsétlenségek. Petrozsényből jelentik lapunknak, hogy febr. 26-án a nyugati bánya egyik aknájában megrendítő baleset történt. Midőn a fiatal Tordai testvérek az akna vezető léceit ki akarták cserélni, a 100 m. magasságban felettük függő jégtömeg rájuk zuhant és mindkettőt agyon-ütötte. Az idősebb testvér 3 árvát hagyott maga után. Selmeci bányáról jelentik: Halálos szerencsétlenség érte Zvoran Márton 30 éves bányamunkást a Ferenc-aknában. A villamos furó vezetőkéhez ért, a mely agyonsujtotta. — A felső-sziléziai vasutszükségleti részvény-társaság iglőrosztoki bányüzeménél f. hó 4-én reggel 9 órakor Lázár Sándor vágár-guritó ácsolás köz-ben megsusztott és a 30 méter mély gurítóba esett, honnan halva huzzták ki. A megindított vizsgálat megállapította, hogy a balesetért felelősség senkit sem terhel, az a véletlennek tulajdonítandó.

Zárkutatmányok és kutatási engedélyek. Az oravi-cai bányakapitányságnál az alábbiak kutatási engedélyt nyertek: Dumeszku Jakab és társai, Hegedüs

Lipót, Herzfeld Vilmos, Steiner Jakab, Westphalen Viola, Valkó Sándor. Zárkutatómányaikat jelentették be: Dumuszku Jakab Peregova, Westphalen Viola Rumunyeszt és Pomest községekben. Hegedüs Lipót Vámmamárgán, Mandukics Szilárd Apadián, Schül Ármin Kalinán, Oberdorfer József Pomest és Lunkány községekben. Walder és társai Dukova községben, Niagul Miklós Ujszakorán, Marilla Sándor Poplecen. A nagybányai bányai kapitányságnál kiadattak a következő kutatási engedélyek: Rottenberg Mihály Révkörtvélyesen, köszénre. Vékony Károly, a bányakapitányság területére. Paikert Henrik seprőci lakosnak, a mária-radnai járásra. Berghammer Mihály zárt kutatómánya Borspatak határára. A nagybányai kapitányságnál törlesztés alá került jogosítványok. Stern Adolf zágrábi lakos 1 kutatási engedélye és 60 drb. zárkutatómánya Solymosbucsnán. Paikert Henrik seprősi lakos 1 kut. engedélye, s a Maros vize mentén aranymosásra megerősített 69 drb. zárkutatómánya.

Petróleum-tanulmányut. Mint értesülünk, a pénzügyi kormány a romániai petróleum-előjöveteleketa legbehatóbb tanulmánytárgyává készülttenni. Dr. Lóczy Lajost, a földtani intézet tudós igazgatóját, dr. Böckh Hugót, a jeles selmeci professzort és Vnutschó Ferenc főbányatanácsost, aki az amerikai petróleum-forrásokat oly nagy eredménnyel tette tanulmány tárgyává, küldte ki. Áprilisban mennek Romániába. A pénzügyminisztérium a külügyminiszter és a bukaresti követiségünk útján megkereste a román kormányt a kiküldöttük útjának megkönnyítése céljából, amit a román kormány szívesen kilátásba is helyezett.

A selmeci mensa. Kilencedik számunkban megírtuk, hogy a selmeci bányai akadémián módfelelt áldásos intézmény kezdte meg működését, a mensa academica. Az új intézmény felkarolását a legmelegebben ajánljuk különösen a vállalatok figyelmébe, melyek egész mérnökkarukat a főiskoláról rekrutálják. Lapunk főszerkesztője is 20 koronát ajánlott fel a nemes célra és ez uton is a legmelegebb támogatásra ajánlja a mensát, a selmeci szegénysorsu diákok e jóltevőjét.

A mensára vonatkozólag a mensa titkárától a következő levelet kaptuk:

Tekintetes szerkesztőség!

Főiskolánk ifjusága f. évi február hó 26-án arra kérte a város nagyrabecsült közönségét, hogy szíves adományokkal a létesítendő mensát támogatni kegyeskednének. A kérelem nem volt pusztában elhangzott szó. Dicséret illeti a selmeci tanári kart, mely oly ritka nemesszívűséggel és egyértelműleg adakozott ifjusága számára. Felkarolta szeretettel az ügyet a „Selmeci bányai Hírlap“ és „A Bánya“ is és már ez alkalommal örömmel számolhatunk be a mai napig összegyűlt adományokról:

Dr. Fodor László 40, dr. Bartha Béla 20, Boleman Géza 20, Kövesi Antal 20, Sobó Jenő 20, dr. Böckh Hugó 20, Jankó Sándor 20, Schelle

Róbert 20, Réz Géza 20, Farbaky Gyula 20, Hermann Miksa 20, Muzsnay Géza 20, Krippel Móríc 20, Vadas Jenő 20, Bencze Gergely 20, dr. Kövessi Ferenc 20, Faller Károly 20, dr. Barlai Béla 20, Szentistváni Gyula 20, dr. Walek Károly 20, Körös László 20, Komán Arthur 20, dr. Zemplén Géza 10, Rónai György 10, Bartók Ernő 10, Ernst Zsigmond 10, Volfinau 5, Róth Gyula 5, Dukász Gyula 5, Barok Ferenc 5, Polgár Károly 5, Balász István 3, Glück Zoltán 2, Grillusz Jenő 2, Lencső Vilmos 2, Szokol Valér 2, Misztrik Béla 2, Mutnyánszky Jenő 2, Szabó Endre 2, Lintia Valér 2, Rodovic Tivadar 2, Gröbel Emil 2, Jakoby István 2, Papp Gusztáv 2, dr. Bischitz Béla szerkesztő „A Bánya“ nevében 20 koronát, összesen 597 korona.

Fogadják a nemesszívü adakozók őszinte és hálás köszönetünket. A mensa academica márc. 1-én tényleg megnyilt. Izlésesen fölterített hófehér asztaloknál foglalt helyet a kb. 60 tagból álló mensa-társaság, melyre tagadhatatlanul meglepő benyomást tett a tisztaság, a rend, mit az egyesület és a vendéglős minden tekintetben létrehozni igyekezett. A mensát a távollévő elnök, Kövesi Antal tanár nevében Jánosy József alelnök nyitotta meg szívhez szóló, buzdító beszédben, melylyel barátságra, összetartásra kéri a mensa tagjait. A résztvevők közül Illyés Károly mondott köszönetet az egyesületnek, éltetve az elnököt, kinek fáradhatatlan tevékenysége e sökszor nélkülözött intézményt létre hozta. Az első ebéd mintegy délután 2 óráig tartott, mikor is az ifjuság megemlékezve a tanári kar meleg pártfogásáról, melylyel ügyét felkarolta és nemes adományaival megajándékozta, a „Vivat Académia, vivant professores“ (üljen az akadémia, éljenek a tanárok) fölhangzó dala mellett adott kifejezést őszinte örömeinek és hálájának. Mensa-alapunk gyarapítására és célunk teljesedésére való tekintettel e helyen tesszük közzé kérésünket, szólva e lap t. közönségéhez, hogy anyagi hozzájárulásukkal a selmeci szorult viszonyokban tengődő szegénysorsu hallgatónk helyzete némileg enyhíthető legyen.

Egy bányatelep fejlődése. Szalánkról jelentti tudósítónk: a Dorottya-akna új, modern berendezését már befejezték. Különös figyelmet érdemel, hogy a második Ilgner rendszerü szállító gépet a napokban helyezték üzembe. A berendezés mechanikai részét Ganz és Tsa, az elektromos részt a Ganz-féle Villamosságai R.-T. szállította. Az áramot a korompai elektromos központ szolgáltatja. Az új berendezéssel a részletes próbákat még nem lehetett elvégezni, a mennyiben az akna még nincsen olyan állapotban, hogy rendszeres szállításokat lehetne végezni. Az egy héttel ezelőtt eszközölt előzetes próbáknál azonban máris kitünt, hogy az egész szállítóberendezés kifogástalanul működik. Ugyanitt említjük fel,

KENŐANYAGOK, TISZTÍTÓANYAGOK, BŐR-BALATA-
TEVÉSZOR GÉPSZIJAK ELSŐRENDÜ MINŐSÉGEKBEIN:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

hogy a fenti cégek szállították a deésaknai m. kir. sóhivatalnak a forgóáramu motorral hajtott vítlát, a melyet a mult hóban helyeztek üzembe. Reméljük, hogy ezen szállítógépekről legközelebb részletesebb adatokat és kísérleti eredményeket is fognak közölni.

Az osztrák bányászati egyesület a tengeri szállítások felosztásáról. Az osztrák bányászati, vas és gépipari egyesület legutóbbi választmányi ülésén egyhangulag a következő határozatot hozta: Az egyesület ma is, mint mindenkor, azon álláspontot foglalja el, hogy az olyan cikkekért, amelyeket a monarchia egyik részében egyáltalán nem, vagy nem egyenlő árban és szállítási feltételek mellett állítanak elő, semmiesetre sem szabad a másik félnek más cikkek átengedésevel kárpótlást nyújtani. Sajnos ezen, a két kormány közötti megállapodás már 1906-ban változást szenvedett és pedig az osztrák ipar kárára. Most azonban, a jelenlegi tengerészeti szállításoknál a tengerészeti vezetőség és a magyar kereskedelemügyi miniszter egyoldalú megállapodása következtében még az 1906. évi egyezménytől is eltértek és pedig az osztrák ipar erős és határozott kárára. A bányászati egyesület határozottan tiltakozik ezen eljárás ellen és teljes elismerését fejezi ki az osztrák kereskedelemügyi miniszternek azon energikus magatartásáért, amelyet az osztrák ipar javára a szóbanforgó ügyben tanúsított, reméli továbbá, hogy a miniszter aktiója teljes sikerrel fog járni.

*

Adtuk ezt a közleményt csupán azért, hogy szembeállítsuk, hogy egy és ugyanazon ügyben a társadalmi tényezők hogyan járnak el Ausztriában és hogyan nálunk. Ausztriában a bányászati egyesület erős állást foglal a saját érdekében és támogatásával erősíti a miniszter eljárását. Nálunk ez a kérdés szintén szőnyegen volt az Egyesületben, de miképen? Ugy, mint azt régebben megírtuk, az a bizonyos „X” királyi tanácsos ur egy osztrák ujság ellen mozgósította az Egyesületet és ezzel a tengerészeti szállítások kérdése teljes meglepedésre el lett intézve.

A Felsőmagyarországi Bánya- és Kohómű Részvénytársaság február hó 28-án tartotta rendes közgyűlését a következő napirenddel: 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentéseinek előterjesztése. 2. Az 1910. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása és a nyereség hova fordítása iránti határozat. 3. Felmentvény megadása az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére. 4. Az igazgatóság indítványa az értékcsökkenési alapok részbeni kiutalása iránt. 5. A felügyelő-bizottság 1911. évi járulékainak megállapítása. A közgyűlés elé terjesztett jelentés konstatálja,

hogy a mult évi üzletmenet általánosságban kielégítő volt, habár a cellulose szakmában mutatkozó kedvezőtlen irányzata elszállításoknál is érezhető volt, mert a papir és cellulose gyárak fogyasztása csökkent. Az általános drágaság, különösen a munkabérek és anyagárak, főleg a bányafa árának emelkedése a termelési költségekre hátrányos befolyással voltak. Az egyes bányaműveket illetőleg jelenthető, hogy a s z o m o l n o k i bányából kisebb mennyiségű kovandot szállítottak el, mint 1909. évben, a különbözet azonban az elért magasabb eladási árakban fedezetet nyert. A rézejtési mű üzemének eredménye kielégítő volt. E bányánál kisebb beruházásokat végeztek. A f o j n i c a i bányamű igen kedvező eredménnyel dolgozott, ami annak köszönhető, hogy egy igen jelentékeny arany tartalmu érctelepelt tártak fel és az ott termelt érceket tekintélyes haszonnal értékesítették. A következő években szintén kedvező eredményeket várnak e bányától. A K é n e s d - t e k e r ő i bányák 1910. évben teljes üzemben voltak és előző évinél kedvezőbb nyereséget értek el. Ó r a d n a i é s á n y e s i bányák. Habár a jelenlegi kénkovand árak mellett e bányák terményeit, tekintettel a kedvezőtlen földrajzi fekvésre, csak kevés viszonylatban és alárendelt mennyiségben lehet haszonnal elhelyezni, mégis figyelemmel e bányák igen jelentékeny kénkovand tartalmára, valamint az ércek kiváló minőségére, a feltárási munkálatok a lefolyt évben tovább folytatták úgy, hogy ezen művek üzemképes felszerelése bármikor, aránylag rövid idő alatt végezhető. A z á n y e s i bányák szomszédságában egy kénkovandot és rézércet tartalmazó előjövételre, mely valószínűleg az anyesi érctelepnek folytatását képezi, hosszú lejáratú elővételi jogot biztosított magának a vállalat. A mérleg, miután előzőleg a gépek és felszerelések értékcsökkenési tartalékalapja 473,767.35 koronával gyarapított, 701,793 kor 76 fillér nyereséget tüntet fel. Az 1909. évről áthozott 25,592 korona 14 fillér levonása után fennmarad 676,201 kor. 62 fillér. Ezen összegből az újítások és beruházások értékcsökkenési tartalékalapjára 40,417 kor. 88 fill. 5° helyett a rendes tartalékalap gyarapítására 100,000 kor, igazgatósági jutaléokra 67,620 kor. 16 fillért, 3° helyett a tisztí nyugdíjalap növelésére 4° 27,048 kor. 06 fillért, összesen 235,086 kor. 10 fillér s a fennmaradó 441,115 kor. 52 fillérből az 1909. évről áthozott 25,592 kor. 14 fillér hozzászámításával, vagyis 466,707 kor. 66 fillérből osztalék fizetésére 440,000 korona fordítatik, a fennmaradó 26,707 kor. 66 fillért pedig új számlára vitetik elő. Indítványoztatott, hogy a 2.242,266 kor. 85 fillérnyi értékcsökkenési alapokból 600,000 korona, azaz részvényenként 30 korona és az ezzel kapcsolatos alapsza-

SZIVATTYUKAT és MÉRLEGEKET

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

gyárt mint különlegeséget és legnagyobb raktárt tart épület- és dia-phragma - szivattyukban

(B. 96/443/46.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

bályszerű járulékok kiutaltassanak. Miután ez elfogadott, részvényeik 20. számú szelvénye folyó évi március hó 1-től kezdve 22 korona osztalékkal és 30 korona rendkívüli tartalékalap kiutalással, tehát darabonként összesen 52 koronával váltatik be.

A „Részvénytársaság Raky-féle módszer utáni forrásokra“ március hó 24-én délután 4 órakor tartja Budapesten XI. közgyűlését. A közgyűlés tárgyai: 1. Az 1910 január 1-étől 1910 december 31-ig terjedő üzletidőszakra vonatkozó mérleg-, nyereség- és veszteségszámla, igazgatósági üzletjelentés és a felügyelőbizottsági jelentés előterjesztése. 2. A mérleg jóváhagyása, a felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelőbizottság részére. 3. Határozathozatal a részvénytársaság felszámolása iránt az alapszabályok 42. §-a alapján és a felszámoló megválasztása. 4. Felügyelőbizottság tagjainak megválasztása és díjazása megállapítása.

A Rimamurány-Salgó-Tarjáni vasmű részvénytársaság közhírré teszi, hogy a február hó 7-én tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéje 40,000 darab új részvény kibocsátása által 8 millió koronával felemeltessék és hogy ezen új részvényekből 25,600 darab, melyek üzleteredményben 1911. évi július hó 1-től részesednek, a régi részvényeseknek átvételre felajánlássák.

A vadaskert nem kivett hely. Nagy fontosságú elvi kérdésben döntött legújabbán a pénzügyminisztérium, mint főbányahatóság, amidőn egy felfolyamodásból kifolyólag kimondta, hogy a bányatörvény 17. §-a értelmében a vadaskert kivett helynek nem minősíthető. Így a vadaskert nincs kivéve sem a kutatás, sem a bányászati kisajátítás alól.

Kaolintermelés nem esik telepengedély alá. A kaolintermelés, amennyiben az a kaolin feldolgozásával nincsen kapcsolatban és kizárólag a nyerstermény kiadására irányul, sem az 1884. évi XVII. t.-c. 25. §-ának, sem pedig az ezen szakaszban foglalt lajstrom kibővítése tárgyában kiadott rendeletek határozmányai értelmében telepengedélyhez kötve nincs. L. I. b—i lakos csupán a kaolinnak kitermelését vette célba és kijelentette, hogy a kaolint egyszersmind feldolgozni nem kívánja, minélfogva a telepengedély megadása, illetve megtagadása tárgyában hozott másodfoku véghatározat az alapul szolgáló elsőfoku véghatározattal, valamint az egész telepengedélyezési eljárással együtt megsemmisített és kimondatott, hogy a kaolin kitermelésére telepengedély nem szükséges. Megállapított azonban, hogy bár ilykép folyamodó a szóban lévő üzemet iparhatósági telepengedély nélkül gyakorolni jogosult, mégis az iparhatóság az 1884. évi XVII. t.-c. 36. §-a alapján kötelességszerűleg vizsgálat tárgyává tenni tartozik azt, vajjon a kérdéses telep felállításával nem járnak-e az ipartörvény 36. §-ában felsorolt káros befolyások, vagy hátrányok. Igenlő esetben az iparhatóság a közérdek szempontjából elrendelheti azon óvintézkedések megtételét, melyek a káros befolyást és hátrányokat elhárítani alkal-

masak. Az elsőfoku véghatározatokat megsemmisítő harmadfoku véghatározatban fentiek alapján egyenesen utasított az elsőfoku iparhatóság, hogy a szóban lévő telep üzembe helyezését és tartását illetőleg, a jelzett alapon hozzon megfelelő határozatot. A harmadfoku határozat, a nélkül, hogy az elsőfoku iparhatóságot ebbeli elhatározásában bármily tekintetben irányítani kívánta volna, megjegyzés alakjában közölte, hogy a munkások egészségének és testi épségének megóvása szempontjából indokoltnak mutatkoznék, miszerint elrendeltessék, hogy: 1. a bányászás csak lépcsőzetesen történhetik és az aláknázás tilos; 2. a munkások részére jó ivóvizről gondoskodni kell; 3. a telepen létesítendő kutak körülkerítendők vagy fedve tartandók; 4. a munkások részére oly fedett helyiség állítandó fel, hol eső alkalmával meghúzódhatnak. Mihez tartás végett megjegyeztetik végül, hogy amennyiben folyamodó a kaolin kitermelésén túlmenőleg annak feldolgozásával is foglalkozni kívánna s e célra iszapolt, gyárat óhajtana létesíteni, ugy ez esetben már szabályszerű iparhatósági telepengedélyt tartozik kérni.

Cabaret, Zólyombrézón. A zólyombrézói m. kir. vasgyári olvasóköri f. hó 27-én cabaret előadással egybekötött casino-estélyt rendezett. Színre került „A féltékenység“ és „Az ajánlott levél“ című 1 felvonásos vígjátékok, melyekben Tannenber Nelli, Sárkány Margit, dr. Kárpáti Jenő, Tannenber Géza szerepeltek; „Az ajánlott levélben“ Fukasz Irma, Mihalik Emma, Maróthy Gyula és Kellner Andor. Marek Etelka gyönyörű zongorajátékával és Kellner Gyula kupléival mulattatta a közönséget. Utána tánc volt.

⚡ TECHNICAL HIRE. ⚡

Új furólyukzár. A találmány tárgya berendezés valamely nyomóközegnek furólyukakba való bevezetésére. A nyomóközeg a széntelep hasadékaiba és metszeteibe hatol és elég nagy nyomás esetén a szénmartot szétrobbantja, illetőleg meglazítja és megnevesíti. Az eljárás lényege abban áll, hogy a nyomóközeg bevezetésére való csövet a furólyuk falaival szemben egy rugalmas pl. gummiból készült hengeres hüvelynek két gyűrű segítségével való összesajtolása által tömitjük és rögzítjük. A külső gyűrűt a mellett a nyomócső fölé huzott cső és az ezen csővel szemben a nyomócsőre csavarolt csavaranya vagy hasonló elem segítségével a furólyuk belseje felé szoritjuk. Ha a nyomócsővön elég nagy nyomással vizet vezetünk a kamrába, a viz a széntelep hasadékaiba és metszeteibe hatol és ezáltal a szén fejtésénél a porképződést ismerő módon megakadályozza. Ha a nyomás elég nagy, egyúttal a szén lazítja is, úgy hogy a szén robbanó anyag alkalmazása nélkül is fejthető. Ha a szénmart átnevesítése bizonyos idő múlva be van fejezve, a csavaranyát visszacsavaroljuk; ennek következtében a rugalmas testre gyakorolt nyomás megszűnik és az egész berendezés a furólyukból eltávolítható. Az új eljárásra a Gewerkschaft Dorstfeld cég kér szabadalmat.

RUGGYANTAÁRUKAT, ASBESTÁRUKAT, SZÁRAZ és ZSIROS
TÖMITÉSEKET LEGMEGBIZHATÓBB MINŐSÉGEKBE SZALLIT AZ:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

KÜLFÖLDI HIREK.

A gelsenkircheni bányatársulat. A gelsenkircheni bányatársulat 1910-iki üzleti jelentéséből vesszük a következőket: A koksx kelendősége hónapról-hónapra emelkedett, úgyhogy a társaság újlag 245 kemencét helyezett üzembe s ezenkívül még készletéből 23,700 tonna kokszt küldhetett el. Az összes kitermelés 8,203,560 tonnáról 8,489,860 tonnára emelkedett, a vas-kohók üzeme kielégítő volt, a vasbányászat termelése növekedett. A „Rote Erde“ acél és hengerművei termelése is jóval fölülmulta az előző éveket, dacára annak, hogy az üzemköltségek csökkentek. A telep gyártmányai a piacokon jó kelendőségűek voltak. A rudvas és drót gyártmányok iránt igen élénk volt a kereslet, úgy hogy számszerinti adatok e téren is felülmulják az előző éveket.

SZERKESZTŐI ÜZENetek.

K. Dobsina. Régi történet, ami mindig új marad. A gróf bizony csak gróf és ha önnek százszor is igaza van, a gróf ur ispánja csak azért se tévedt. A dolog azonban kissé mulatságos és mi — jóllehet kárörvendők éppenséggel nem vagyunk — szinte örülni tudunk, hogy ilyen esetről is hallunk. Mert sokszor megesik ez és nem hall róla senki. Az utmester ur mint bányaszakértő! Fényes gondolat. Annak a főbírónak be kellene aranyozni a koponyáját, hogy ezt ilyen szépen elrendezte. Nem mondaná meg — kérjük alászan — hogy az utmester ur kijárta-e a kassai utmesteri tanfolyamot, avagy merő véletlenségből egyszerűen kiszolgált becsületes obsitos, magyarán szólva „zupás“-utász vala ő kelme, lévén e derék férfiaknak előjoguk nyomban utmesterekké kineveztetni (kassai tanfolyam nélkül), következőképen bányaszakértőkül is felcsaphatni a főbíró ur szives jóvoltából. Persze méltó hivatali komolysággal látta el tisztét. Nagyképűségben nem volt hiány és ön megtudhatta a grófi mezők bejárása és bizonyára bő ispáni beszéd után, amit ugyis előre tudhatott, hogy mégis huncut a — zsidó. És mivel huncut, hát csak fizessen! És ön fizetett is 100 korona szakértői díjat az utmester-bányaszakértő urnak azért a gyöngye félóráskáért. Nagyon jól van ez így, kérjük szeretettel. Egy utmester... Hát tudja ön, szerencsétlen ember, ki, mi egy utmester? Igenis! Ha ön százszor is kétségbevonja, ő bányaszakértő. Bányaszakértő, még pedig született bányaszakértő, s mint ilyet, megilleti a 100 k. szakértői díj. Ön pedig menjen, siessen, sőt repüljön, míg nem késő, csókoljon kezét a főbíró urnak, hogy csak 100, azaz száz koronákat állapított meg neki szakértői díj fejében, mert oly tudós, komoly főtől, mint az önök utmestere, bizonyára leereszkedés és kegyelmi tény, hogy méltóztatott elfogadni ily szerény összegecskét. Aztán csak természetes, hogy még egy eljárás vált szükségessé. Azért utmester az utmester, hogy beletanuljon a bányászatba, ha már egyszer bányaszakértő. A legszebb, hogy mindezt

nem látta előre? Ön egy meggondolatlan ember, aki megrovást érdemel. Igenis, Önnek nincs igaza! A főbíró urnak van igaza! Az utmester urnak van igaza! Ön nem ért a bányászathoz, hiába töltötte vele az életét. Ők a bányaszakértők, meg — ezt majdnem elfelejtettük — meg a — szeszgyáros ur. Hát ön azt nem tudta, hogy egy szeszgyáros, ha a világra jön, különb bányaszakértő, mint egy Krizko Bohus, vagy egy Farkas János, vagy akár egy selmeci professzor? Uram! ön megérdemli a keserves leckét. Mert manapság már minden jól nevelt ember tudja Magyarországon, hogy gyerekkorában kikapott az apjától az az utmester, meg szeszgyáros, ha nem tudta, mi az a külmérték. (Hogy mérnék meg azt a mindentudó agyvelejüket!*) Nyugodjék hát bele a változhatatlanba. Ha meg csakugyan oly nyugtalan kedély, olyan makacs perlekedő, aki sehogy se tud belenyugodni bölcs és fölöttebb méltányos közhatóságaink mély belátáson alapuló justizmordjába, hát forduljon a közigazgatási bírósághoz, melynek elnöke, Wlassics Gyula, tudvalevőleg igen értelmes ember, de azért nem egészen biztos, hogy az ön tisztelt főbírája és alispánja előtt tekintélye lenne. Mi azonban megnyugtathatjuk Önt, hogy előttünk az és mások is annak tartják. Az ő feladata a közigazgatás okozta sebek gyógykezelése. És bizony elég dolga akad vele szeretett hazánkban.

* Szabadon érvetve a Borszem Jankóbeli Reb Menáchem Cicesbeizer szórnyú átközódásaiból.

Őaknászt esetleg Bányamesteri

keres nagyobb kőszénbányavállalat. — Folyamodó kitűnően tudjon mérni, rajzolni és rondul írni. — Sújtóléggel és tűzzel küzdő bánya kezeléséhez értsen. 35 évesnél idősebb ne legyen. — Bányaiskolai képzettség megkívántatik. — Szép fizetés megegyezés szerint. — Állás legkésőbb április 15-ig elfoglalandó. — Kérvény „BÁNYÁSZÉLET“ jellegével e lap kiadójába küldendő.

Aranybánya

és zuzóüzemhez a Rudai 12 Apostol Bányatársulat Brád, Hunyad vm. kiválóan kedvező fizetési feltételek mellett több bányaiskolát végzett bányafelőrt (aknászt) és több felvigyázót keres.

Kizárólag olyanok jelentkezzenek, kik teljesen megbízhatók, szakmájukban jártasok és feddhetetlen előéletűek. Magyarhonosok előnyben részesülnek. A román és német nyelv némi ismerete kívánatos.

(B:1197/527:10.)

SZULTÁNFORRÁS

BŐR-ÉS DÚS LITHION TARTALMÚ
GYÓGYÍTÓ és ÜDÍTŐ ÍTAL.
KIVÁLÓ HÚGYHAJTÓ és HÚGYSAVOLDÓ
KUTKEZELŐSÉG: EPERJES.

Megrendelhető a „Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kivitel R.-T.”-nél, Budapest. — Telefon 162-84.

≡≡≡ Szállitunk: ≡≡≡

Bányaszellőztetőket, bádóg- és vászon-légvezető-csőveket, emelőket, darukat, futócsigákat, bányaszivattyukat és tömlőket, acetylen és akkumulátoros bányalámpákat, olvasztótégléket, gummilepedőket aranymosáshoz, furókat minden kivitelben, valamint furóacélokat, sodrony-, kender-, manilla- és pamutköteleket, bőr- és szövött-szijakat minden kivitelben.

■ ■ ■ ■ Sürgőny cím: »Pekolus«. ■ ■ ■ ■

PETHE és TÁRSA

≡≡≡ műszaki és elektrotechnikai nagykereskedés ≡≡≡
Budapest, V., Honvéd-utca 4. sz.

≡≡≡ Állandó raktár: ≡≡≡

Ruggyantaárukban, zsirozott és száraz tömitőzsinórokban, magasnyomású tömitőlemezekben, szerszámok és szerszámgépekben, csapágymékekben, feszmérőkben, gőz- és vízfelszerelési cikkekben, huzott, öntöttvas- és agyagcsővekben, valamint az összes bánya és ipari üzem-szükségleti cikkekben.

■ ■ ■ ■ Telefon interurban: 88—07. ■ ■ ■ ■